

Avotu monitoringa laikā aicina veikt novērojumus; reģistrēti jau 130 avoti

Lai palīdzētu apkopot jaunu informāciju par avotiem Latvijā, sevišķi Gaujas un Salacas upju baseinu apgabalos, joprojām ikviens aicināts iesaistīties avotu izpētē un novērojamu fiksēšanā tam īpaši izstrādātā vietnē – avoti.info. Līdz šim tajā reģistrēti vairāk nekā 130 avoti Latvijā, kas ļauj izvēlēties izpētei jau zināmu avotu vai pievienot jaunu novērojumu.

Avotu monitoringa mērķis ir palīdzēt zinātniskajām un valsts institūcijām, tostarp Latvijas Universitātes Ģeoloģisko procesu izpētes un modelēšanas centram un Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centram apkopot informāciju par avotiem un to ūdens ķīmisko kvalitāti, novērtēt un izdarīt secinājumus par galvenā dzeramā ūdens resursa – pazemes ūdeņu – stāvokli.

Vietnē <https://avoti.info/> lasāmas zinātnieku sagatavotas vienkāršas avotu izpētes vadlīnijas, kas skaidro, kā atrast un atpazīt, novērtēt avotu un fiksēt datus. Tāpat ērti izmantojamā kartē iespējams aplūkot informāciju par citu veiktajiem novērojumiem, reģistrēties un pievienot jaunus identificētos avotus un savus novērojumus.

Novērojumus var veikt jebkurš atkarībā no pieejamā aprīkojuma (mērierīces, testēšanas komplekti) un prasmēm. Tos var veikt dažādi, arī fiksējot ar fotoattēliem.

Fotoattēlu monitorings ir ātrs, vienkāršs un efektīvs veids, kā noteikt izmaiņas dabā, kas noder tālākā analīzē. Tāpat bez analītiskiem instrumentiem par avota ūdens īpašībām gana daudz var pavēstīt cilvēka pamatmaņas – ūdens temperatūras noteikšana ar roku, ūdens pagaršošana vai tā aromāta noteikšana, kā arī vizuāla novērtēšana. Ar plašāku informāciju par novērojumu veikšanas metodēm var iepazīties izveidotajās vadlīnijās.

Lai veicinātu skolēnu interesi un izpratni par vides jautājumiem, plānots avotu novērojumu veikšanā piesaistīt arī skolas. Avotu apsekojumu veikšana ir lieliska iespēja apvienot izglītojošu procesu ar došanos dabā, vienlaikus sniedzot ieguldījumu informācijas iegūšanā un datu apkopošanā.

Kā uzsver zinātnieki, pazemes ūdeņu un avotu kā dabisko saldūdens resursu kvalitātei ir milzīga ietekme un mūsu ikdienas dzīvi. Šobrīd nav skaidri zināms, kuri piesārņojuma, barības vielu vai baktēriju atlikumi varētu būt piesārņojuma avots. Lai uzturētu ūdens kvalitāti, ir jānodrošina avotu un to sateces baseinu aizsardzība, kā arī regulāri jāveic to ūdens kvalitātes monitorings.

Aktivitāšu ieviešana notiek starptautiska projekta ietvaros, kurā sadarbojas Vidzemes plānošanas reģions, Latvijas Universitāte (Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte), Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Dabas aizsardzības pārvalde, kā arī vairākas institūcijas Igaunijā – Igaunijas Republikas Vides ministrija, Igaunijas Ģeoloģijas dienests, Tallinas Universitātes Ekoloģijas institūts un Igaunijas Vides aģentūra.

Tās notiek Interreg Igaunijas-Latvijas pārrobežu sadarbības programmas projekta “Vienotu darbību kopums efektīvākai kopējo pazemes ūdeņu resursu apsaimniekošanai” (WaterAct) ietvaros. Projekta mērķis ir veicināt ilgtspējīgu kopīgo pazemes ūdens resursu apsaimniekošanu pārrobežu teritorijā. Vairāk par projektu lasiet >> šeit.